

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden tulevaisuus hallitusohjelman näkökulmasta

Anna Cantell-Forsbom
osastopäällikkö, STM/APO
29.8.2024

Oma orientaatio ja sidonnaisuudet:

- Virkastatus
- Koulutustausta
- Työkokemus

PM Orpon hallitusohjelmassa paljon kirjauksia mielenterveyspalveluista, jonkin verran päihdepalveluista ja palvelujen kehittämistä mm:

- Mielenterveys- ja päihdeongelmiin liittyvien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saatavuutta ja vaikuttavuutta parannetaan
- Kehitetään perustason mielenterveyspalveluja; Terapiat etulinjaan toimintamalli, palvelujen porrasteisuus
- Lasten ja nuorten terapiatakuu
- Mielenterveyspalvelujen saatavuuden parantaminen, Mielenterveystalo
- Lisätään matalan kynnyksen palveluiden ja mielenterveysavun saatavuutta yhteistyössä muun muassa järjestöjen ja seurakuntien kanssa
- Psykoterapeuttikoulutus
- Otetaan käyttöön yhdenmukaisesti arvioituja, vaikuttavia ja kustannusvaikuttaviksi todettuja menetelmiä sosiaali- ja terveydenhuollossa

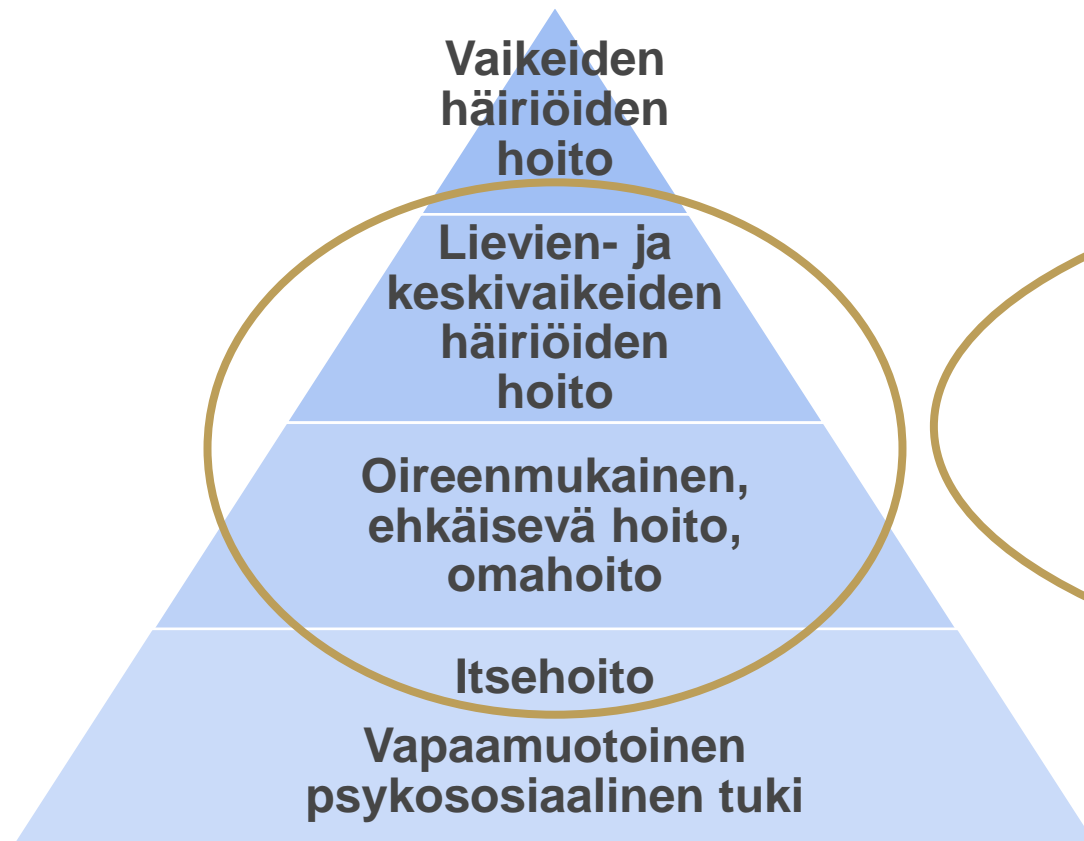

Hallitusohjelman toteuttamisen riskejä:

- Kehysriihen, 4/2024) yksittäiset säästöpäätökset hidastavat lainsäädännön kokonaisuudistustyötä, esim. optikkojen laajemmat oikeudet vs. ammattihenkilölain kokonaisuudistus
- Valmisteluresurssien riittämättömyys, aikataulupaineet
- Rahoitusleikkaukset järjestötoimijoilta vaikeuttavat mm. ennalta ehkäisevän ja matalan kynnyksen työn toteutumista
- Sosiaaliturvan leikkausten vaikutukset pienituloisiin, haavoittuvassa asemassa oleviin, riski palvelutarpeen kasvuun
- Hoitotakuun pidennys
- Opiskeluhuollon selvitys, mahdollinen siirto kuntiin

Hahmotusta hoidon porrasteisuuden malliin

Hoidon porrastus

Psykososiaalisten hoitomuotojen porrastus

- Erikoissairaanhoidon hoitovalikoima (voidaan käyttää myös alla olevia menetelmiä tukena)
- Lyhytpsykoterapiat, nettiterapiat, lyhyet psykososiaaliset menetelmät
- Ohjattu omahoito, lyhyet psykososiaaliset menetelmät
- Mielenterveystalon itsehoidot
- Tukea antavat tapaamiset, joissa ei käytetä psykososiaalisia menetelmiä

Hallitusohjelman kirjaukset - ratkaisuehdotukset

- *Kehitetään perustason mielenterveyspalveluja esimerkiksi Terapiat etulinjaan -toimintamallin kokemuksia hyödyntäen ja ottamalla käyttöön porrasteinen hoitomalli.*
 - Kehitetään ja juurrutetaan psykososiaalisten hoitomenetelmien porrasteista mallia RRP:ssä vuosina 2024-2025.
 - Vuoden 2025 jälkeen hyvinvointialueet ostavat tarvitsemansa palvelut ja tukipalvelut (esim. koulutuksia).
 - Koulutusalojen ylläpitäjänä HUS tai muu taho (esim. Valtion omistama HAUS kehittämiskeskus oy) ja hyvinvointialueet ostavat palvelut niiltä. Kaksiportainen psykoterapeuttikoulutus ja alojen perusopetuksen kehittyminen vaikuttaa jatkossa erilliskoulutusten tarpeeseen.
- *Tuetaan mielenterveyspalveluiden saatavuutta yhdessä hyvinvointialueiden kanssa tehostamalla Mielenterveystalo-palvelukokonaisuuden käyttöä alueilla (omahoito-ohjelmat ja verkkoterapiat).*
 - Tämän vuoden aikana edistetään HO-kirjausta vuorovaikutteisella ohjauksella yhdessä hyvinvointialueiden kanssa. Tässä vaiheessa ei suunnitelmassa säätää lakia, joka velvoittaisi ko. teknisen ratkaisun käyttämiseen.
 - Myöhemmin tämän hallituskauden aikana laaditaan strategisempi suunnitelma itse- ja omahoidon kansallisen työnjaon ja toimijoiden roolituksen osalta (STM: OHO/DITI). Tämän vuoden aikana strategisen suunnittelun resurssit on jo varattu muihin digitalisaation kannalta oleellisiin asioihin (Kanta-palvelujen tulevaisuus, terveydenhuollon digitaalisen asiointin ratkaisujen työnjako alueiden ja valtion välillä).
- *Lainsäädäntökirjaus: Turvataan lainsäädännöllä lasten ja nuorten yhdenvertainen pääsy perustasolla lyhytpsykoterapiaan tai muihin vaikuttaviin psykososiaalisiin hoitoihin (niin sanottu hallituksen mallin mukainen lasten ja nuorten terapiatakuu).*
 - Valmistelussa oleva malli hyödyntää porrasteisuutta ja sähköisiä palveluja ja tukipalveluja.

Palvelujen kansallinen ohjaus:

- Ohjauksen kehittäminen, sisältöohjaus
- Valtakunnalliset linjaukset ja suositukset
- Strategiat (Mielenterveysstrategia 2020-2030, Päihde- ja riippuvuusstrategia)
- Palveluvalikon kansalliset periaatteet
- Digitaaliset palvelut, kansalliset ratkaisut, DF, Terapianavigaattori...
- Palvelujen porrasteisuus, rakenteet
- TKI-toiminta, rakenteet, rahoitus
- YTA-sopimukset -> YTA-asetus
- Sädös muutokset, esim. keskittämisasiasetus
- Järjestämislain muutokset, monituottajamalli
- Rahoituslaki, kehittämisrahat, RRP, ohjelma- ja hankerahoitus jatkossa?

anna.cantell-forsbom(at)gov.fi
09-295163351
@AnnaCantell

Sosiaali- ja
terveysministeriö